

A maiores kategória tétele

(2007. április 21. 12-16^h)

Jobb a kellemetlen őszinteség a hízélgésnél

Xerxés perzsa nagykirály óriási hadsereget gyűjtött, hogy kiköszörölje a marathóni csorbát és végre leigázhassa Görögországot. Környezetében mindenki magasztalta és biztatta a nagykirályt, seregének hatalmas volta miatt győzelmét biztosra vették. Csak egyetlen ember akadt, aki éppen emiatt intette óvatosságra Xerxést...

Cum bellum Graeciae indiceret Xerxes, animum eius tumentem nemo non¹ impulit² huiusmodi verbis: „Graeci ad famam adventus tui terga vertent. Nam angusta sunt classibus tuis maria, militibus castra, equitibus campestris, ad emittenda tela³ caelum⁴.”

Demaratus⁵ solus dixit ipsam illam multitudinem indigestam et ingentem periculosam esse⁶ ducenti⁷, non enim vires⁸ habere⁹, sed pondus. „In primo” inquit „statim monte¹⁰ Lacedaemonii se tibi obicient. Tot gentium milia morabuntur¹¹ trecenti: haerebunt in vestigio et angustias corporibus obstruent. Tota Asia illos non movebit loco. Quamquam te – mutatis legibus suis – natura per Hellespontum transmisit¹², tunc in semita haerebis, et scies te fugari posse.”

Acciderunt, quae Demaratus praedixerat, et Xerxes intellexit, quantum ab exercitu turba distaret. Itaque Demarato gratias egit, qui solus ei verum dixerat.

¹ *nemo non* – „mindenki”

² *animum... impulit – impello* 3 : ösztökél, (fel)tüzel

³ *tela – tēlum, ī n.* : (hajítható, kilőhető) fegyver (dárda, nyíl. stb.)

⁴ *caelum* – ti. *angustum est*, amire, amihez: *ad* + acc.

⁵ *Demaratus* – Démaratosz spártai király, aki Perzsiába menekülve a nagykirály bizalmasa lett.

⁶ *periculosam esse* tartozik egybe!

⁷ *ducenti* – *duco* 3 igéből!

⁸ *vires* – lásd: *vīs f.*

⁹ *habere* – logikai alanya az odaértendő *multitudinem*.

¹⁰ *in primo... monte* tartozik egybe!

¹¹ *morabuntur* – *moror* 1 : feltartóztat; a mondat a thermopylai csatára utal.

¹² Utalás a Hellészpontoszon épített hajóhídra, mely lehetővé tette a perzsa sereg átkelését Görögországba. A híd első változatát a tengeri vihar ugyan szétszaggatta, de a második, megerősített hajóhidat a tenger „eltúrte”, így az a hadjárat végéig használható volt.